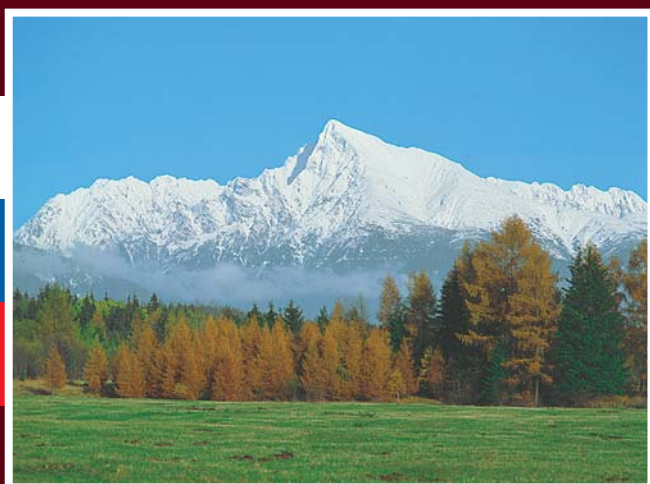

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2011**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

• ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V roku 2011 bolo za oblasť životného prostredia v Zbierke zákonov SR uverejnených 5 zákonov, 3 nariadenia vlády SR, 18 vyhlášok MŽP SR a 1 výnos MŽP SR.

• Zákony

- Zákon č. 47/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisími kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 255/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 408/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov

• Nariadenia vlády SR

- Nariadenie vlády SR č. 201/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú technické špecifikácie pre chemickú analýzu a monitorovanie stavu vôd
- Nariadenie vlády SR č. 279/2011 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Vodného plánu Slovenska obsahujúca program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov
- Nariadenie vlády SR č. 416/2011 Z. z. o hodnotení chemického stavu útvaru podzemných vôd

• Vyhlášky MŽP SR

- Vyhláška MŽP SR č. 2/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Malá Fatra
- Vyhláška MŽP SR č. 3/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Slovenský raj
- Vyhláška MŽP SR č. 4/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Tatry
- Vyhláška MŽP SR č. 26/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Chočské vrchy
- Vyhláška MŽP SR č. 27/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Špačinsko-nižnianske polia
- Vyhláška MŽP SR č. 28/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Čergov
- Vyhláška MŽP SR č. 51/2011 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 315/2010 Z. z. o nakladaní s elektrozariadeniami a s elektroodpadom
- Vyhláška MŽP SR č. 60//2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú jednotlivé notifikačné požiadavky pre špecifický odbor oprávnených meraní, kalibrácií, skúšok a inšpekcií zhody podľa zákona o ovzduší
- Vyhláška MŽP SR č. 73/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o stanovení významných a trvalo vzostupných trendov koncentrácií znečisťujúcich látok v podzemných vodách a o postupoch na ich zvrátenie
- Vyhláška MŽP SR č. 81/2011 Z. z. o zálohovaní obalov na nápoje
- Vyhláška MŽP SR č. 91/2011 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o obaloch
- Vyhláška MŽP SR č. 112/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu, prehodnocovaní a aktualizácii plánov manažmentu povodňového rizika
- Vyhláška MŽP SR č. 127/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam regulovaných výrobkov, označovanie ich obalov a požiadavky na obmedzenie emisií prchavých organických zlúčenín pri používaní organických rozpúšťadiel v regulovaných výrobkoch
- Vyhláška MŽP SR č. 173/2011 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR č. 177/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob vykazania a výpočtu úspory emisií skleníkových plynov
- Vyhláška MŽP SR č. 178/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vedení a rozsahu evidencie na účely dane z emisných kvót
- Vyhláška MŽP SR č. 271/ 2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá trvalej udržateľnosti a ciele na zníženie emisií skleníkových plynov z pohonných látok
- Vyhláška MŽP SR č. 352/2011 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 3/2010 Z. z. o národnej infraštruktúre pre priestorové informácie

• Výnosy MŽP SR

- Oznámenie MŽP SR č. 32/2011 Z. z. o vydání výnosu MŽP SR č. 1/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o odbornom posudzovaní vo veciach ochrany ovzdušia

• POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Národnou radou SR bol dňa 21. októbra 2011 schválený zákon č. 408/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Potreba úpravy zákona č. 24/2006 Z. z. vyplynula najmä z požiadavky dôslednej transpozície smernice 2001/42/ES o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie, na ktorú SR upozornila Európska komisia výzvou (formálnym oznámením). Požiadavka sa týkala hlavne predmetu a rozsahu posudzovania strategických dokumentov a účasti zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní strategických dokumentov.

Návrh zákona priniesol koncepčné legislatívne zmeny aj v oblasti posudzovania vplyvov navrhovaných činností najmä v otázkach časového harmonogramu procesu posudzovania, ako aj úpravy prílohy č. 8 zákona, ktorou je zoznam navrhovaných činností podliehajúcich posudzovaniu ich vplyvu na životné prostredie (odpady, infraštruktúra, projekty rozvoja obcí, účelové zariadenia pre šport, rekreáciu a cestovný ruch).

Výrazná zmena nastala redukciami platnej právnej úpravy zákona č. 24/2006 Z. z. v časti, kde sa v prílohe č. 8 zákona v kapitole 9 s názvom Infraštruktúra vymedzuje zoznam činností, objektov a zariadení zameraných na nakladanie s ostatnými odpadmi podliehajúcich zisťovaciemu konaniu alebo povinnému hodnoteniu, ktorý rešpektuje transpozičné záväzky SR.

Zjednodušila sa tým dostupnosť povolení podľa osobitných predpisov pre navrhované činnosti týkajúce sa nakladania s ostatnými odpadmi, ktoré sa po overení v praxi prejavili ako menej zaťažujúce životné prostredie a zdravie ľudí.

Novelizovaný zákon uľahčil realizáciu povinností obcí a miest separovať a následne zhodnocovať bioodpad z domácností, prispeje k urýchleniu čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ pre niektoré typy zariadení napríklad lisy, drviče, dotriedňovacie linky, kompostárne a zároveň zjednoduší budovanie zariadení na zhodnocovanie odpadov, čím sa posilní preferencia zhodnocovania a recyklácie odpadov pred ich zneškodňovaním v duchu zavedenej hierarchizácie v odpadovom hospodárstve.

Zmena spočíva v tom, že takéto zariadenia nebudú podliehať povinnému hodnoteniu bez limitu, ale že sa ustanovuje prahová hodnota 5 000 t/rok pre vykonanie zisťovacieho konania.

Štatistický prehľad priebehu procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie uvádzajú nasledujúce tabuľky.

Tabuľka 171. Počet ukončených posudzovaní navrhovaných činností (EIA) podľa krajov v období 2000 – 2011

	BB kraj	BA kraj	NR kraj	KE kraj	PO kraj	TN kraj	TT kraj	ZA kraj	Spolu
2000	3	2	5	7	5	3	5	13	43
2001	46	38	37	23	25	24	10	24	227
2002	36	67	54	50	32	35	38	33	345
2003	51	78	73	49	54	48	44	39	436
2004	55	114	60	40	57	39	71	62	498
2005	57	134	70	48	58	37	57	65	526
2006	28	72	57	16	32	18	65	41	329
2007	75	124	91	86	85	68	131	74	734
2008	84	126	123	88	89	79	197	103	889
2009	67	124	90	76	91	53	86	62	649
2010	69	71	64	68	104	42	85	41	544
2011	62	47	78	76	107	34	88	67	559

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 172. Počet ukončených posudzovaní strategických dokumentov (SEA) podľa krajov

	BB kraj	BA kraj	NR kraj	KE kraj	PO kraj	TN kraj	TT kraj	ZA kraj	Spolu
2006	1	1	0	3	1	3	6	1	16
2007	10	6	8	11	22	4	14	6	81
2008	12	16	23	29	33	10	26	11	160
2009	12	19	13	12	11	6	24	2	99
2010	14	22	27	22	29	9	22	4	149
2011	13	13	16	17	42	7	25	3	136

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 173. Prehľad posudzovaných strategických dokumentov a navrhovaných činností v SR v roku 2011 podľa kompetencií príslušných orgánov

MŽP SR	
Počet posudzovaných stavieb a činností - EIA	161
Počet vydaných záverečných stanovísk - EIA	161
Počet posudzovaných návrhov strategických dokumentov - SEA	9
Počet vydaných záverečných stanovísk a rozhodnutí - SEA	6
Počet vyjadrení o zmene činnosti	154
KÚ ŽP a OÚ ŽP	
Počet posudzovaných stavieb a činností - EIA	476
Počet vydaných rozhodnutí a záverečných stanovísk - EIA	398
Počet posudzovaných návrhov strategických dokumentov - SEA	143
Počet rozhodnutí a záverečných stanovísk - SEA	130
Počet vyjadrení o zmene činnosti	107

Zdroj: MŽP SR

• INTEGROVANÁ PREVENČIA A KONTROLA ZNEČIŠŤOVANIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania (IPKZ) je riešená zákonom č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o IPKZ). Činnosti, na ktoré sa vzťahuje vydanie integrovaného povolenia, sú uvedené v prílohe č. 1 zákona o IPKZ. Vykonávacím predpisom k zákonu je vyhláška MŽP SR č. 391/2003 Z. z., ktorá bola novelizovaná vyhláškou MŽP SR č. 63/2008 Z. z.

Novelizáciou zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov za účelom zníženia administratívnej záťaže podnikania sa povinnosť podnikateľov oznamovať vybrané informácie do Národného registra znečisťovania zlúčila s povinnosťou vyplývajúcou pre podnikateľov majúcich oznamovaciu povinnosť podľa zákona o IPKZ. Na účely získavania presne potrebných údajov z problematiky oboch zákonov sa vyhláškou MŽP SR č. 448/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 205/2004 Z. z., ustanovil aj obsah a vzorová štruktúra oznámenia a podrobnosti o podmienkach a spôsobe jeho podávania.

Správnym orgánom v procese integrovaného povoľovania a vydávania integrovaných povolení je **SIŽP**, ktorá zároveň vykonáva aj kontrolnú činnosť v uvedenom procese.

V roku 2011 prevádzkovatelia podali **celkom 592 žiadostí** o vydanie integrovaného povolenia (rozhodnutia). V 401 prípadoch z celkového počtu podaných žiadostí žiadali prevádzkovatelia o zmenu podmienok už vydaného integrovaného povolenia, 180 žiadostí sa týkalo stavebného konania, keďže SIŽP je v procese IPKZ špeciálnym stavebným úradom, v 11 prípadoch bola žiadosť podaná na novú prevádzku. V 1 prípade prevádzkovateľ, ktorý má vydané integrované povolenie v zmysle § 2 ods. 4 písm. b) zákona o IPKZ (dobrovoľná žiadosť o vydanie integrovaného povolenia), podal žiadosť o zmenu tohto povolenia.

Z celkového počtu **573 vydaných rozhodnutí** bolo 383 povolení, ktoré sa vzťahovali na povoľovanie zmien v činnosti prevádzky podľa § 8 ods. 7 zákona o IPKZ a v 179 prípadoch išlo o konanie špeciálneho stavebného úradu podľa § 8 ods. 3 zákona o IPKZ. Integrované povolenia boli v 11 prípadoch vydané pre novú prevádzku. Vydané boli 4 rozhodnutia na odstránenie stavby a 6 rozhodnutí o zastavení konania.

Tabuľka 174. Prehľad počtu vydaných povolení od začiatku platnosti zákona o IPKZ

	Energetika	Výroba a spracovanie kovov	Spracovanie nerastov	Chemický priemysel	Nakladanie s odpadmi	Ostatné prevádzky	Stavebné povolenie	Spolu
2004	4	8	3	6	43	5	-	69
2005	17	18	14	17	43	24	-	133
2006	28	29	34	26	45	77	-	240*
2007	42	54	48	45	69	122	68	450**
2008	67	72	84	41	111	97	120	592
2009	72	68	69	70	94	82	163	618
2010	57	55	69	45	68	84	159	537
2011	82	59	43	55	81	74	179	573

* 1 povolenie vydané na základe dobrovoľne podanej žiadosti, ** 2 povolenia vydané na základe dobrovoľne podanej žiadosti Zdroj: SIŽP

Z celkového počtu 235 vykonaných kontrol prevádzok v roku 2011 sa preukázalo, že 86 prevádzok nebolo prevádzkovaných v súlade s podmienkami integrovaných povolení.

Tabuľka 175. Počet vykonaných kontrol SIŽP od začiatku platnosti zákona o IPKZ za jednotlivé kategórie priemyselných činností

	Energetika	Výroba a spracovanie kovov	Spracovanie nerastov	Chemický priemysel	Nakladanie s odpadmi	Ostatné prevádzky	Spolu
2004	-	-	-	-	2	-	2+1**
2005	-	1	-	-	10	5	16
2006	-	1	6	2	11	4	24
2007	30	18	19	33	32	76	208+1*
2008	26	28	29	24	74	54	236*
2009	40	43	38	37	103	91	398***
2010	28	34	29	23	70	69	253
2011	28	27	35	26	73	46	235*.*

* 1 kontrola vykonaná v prevádzke, ktorá dobrovoľne podala žiadosť, ** pri kontrole zistené, že nespadá pod IPKZ Zdroj: SIŽP
*** v tom 46 kontrol vykonaných na základe podnetov, *.* v tom 65 šetrených podnetov

Podľa záverov z vykonaných kontrol, bolo uložených 213 opatrení, pričom v 114 prípadoch bol potvrdený súlad prevádzky s podmienkami povolenia a v 41 prípadoch sa nariadilo prevádzkovateľovi vykonať v určenej lehote opatrenia na nápravu. Ďalej v 57 prípadoch SIŽP uložila pokutu za zistený správny delikt a v jednom prípade prevádzkovateľa vyzvala, aby v určenej lehote podal žiadosť o zmenu integrovaného povolenia.

• PREVENIA A NÁPRAVA ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD

Problematika prevencie a nápravy environmentálnych škôd je v podmienkach SR upravená zákonom č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Environmentálnou škodou podľa tohto zákona nie je akékoľvek poškodenie životného prostredia, ale len škoda na chránených druhoch a biotopoch, na vode a na pôde. Za škodu sa však považuje akékoľvek nepriaznivá zmena niektorého z uvedených prírodných zdrojov nezávisle od toho, či bola spôsobená porušením právnych predpisov alebo konaním v súlade s právnymi predpismi. Zodpovednosť za túto environmentálnu škodu majú prevádzkovatelia vykonávajúci pracovné činnosti taxatívne vymenované v zákone – v týchto prípadoch ide o objektívnu zodpovednosť a prevádzkovatelia vykonávajúci pracovné činnosti iné – tu ide o subjektívnu zodpovednosť, ktorá sa týka len škody na chránených druhoch a biotopoch.

Prevádzkovatelia sú podľa zákona povinní:

- predchádzať hrozbe vzniku environmentálnej škody prijatím a vykonaním preventívnych opatrení
- v prípade vzniku environmentálnej škody prijať a vykonať nápravné opatrenia.

Do praxe bol zavedený **Informačný systém prevencie a nápravy environmentálnych škôd** – www.enviroportal.sk/environmentalne-skody/, prevádzkou ktorého bola poverená SAŽP. Jeho cieľom je zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií na úseku prevencie a nápravy environmentálnych škôd, priebežné a efektívne sprístupnenie užívateľom, vytvorenie podmienok pre plnenie informačných povinností SR na národnej a medzinárodnej úrovni.

Od nadobudnutia účinnosti zákona nebola v podmienkach SR zaznamenaná žiadna environmentálna škoda.

• PREVENIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ

Smernica 96/82/ES o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (SEVESO II) je transponovaná do právnych predpisov SR

- zákonom č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o haváriách)
- vyhláškou MŽP SR č. 489/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- vyhláškou MŽP SR č. 490/2002 Z. z. o bezpečnostnej správe a o havarijnom pláne v znení neskorších predpisov.

Ich cieľom je predchádzať vzniku závažných priemyselných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok a obmedziť následky takýchto havárií na ľudí a životné prostredie.

Zákon o haváriách rozdeľuje podniky podľa celkového množstva vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku na **kategóriu A a kategóriu B (tzv. SEVESO podniky)**.

Medzi základné povinnosti prevádzkovateľov podnikov, v ktorých sa nachádzajú vybrané nebezpečné látky patrí:

- overiť celkové množstvo vybraných nebezpečných látok v podniku a následne zaradiť podnik do príslušnej kategórie,
- podať oznámenie o zaradení podniku na príslušný OÚ ŽP.

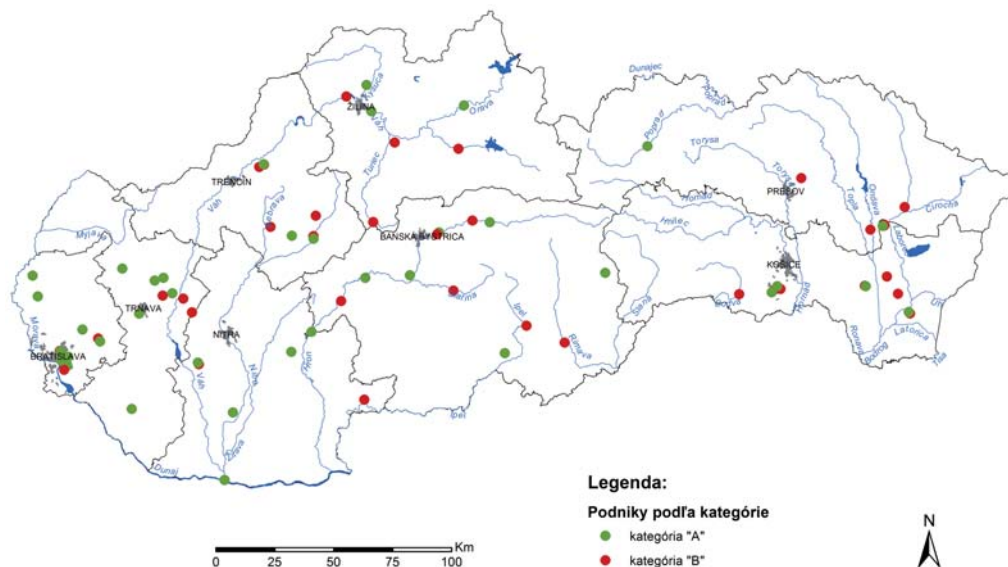
Podniky zaradené do príslušnej kategórie musia:

- ustanoviť odborne spôsobilú osobu,
- vypracovať program prevencie závažných priemyselných havárií a zaviesť bezpečnostný riadiaci systém,
- vypracovať hodnotenie rizika a bezpečnostnú správu,
- vypracovať havarijný plán,
- informovať verejnosť,
- zabezpečiť záchrannú službu,
- uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu,
- predložiť podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva.

Do praxe bol zavedený **Informačný systém prevencie závažných priemyselných havárií pre verejnosť a autorizovaná verzia** pre kompetentné orgány. Cieľom informačného systému je zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií o prevencii závažných priemyselných havárií. (<http://enviroportal.sk/seveso/informacny-system.php>)

K 8. decembru 2011 spadalo pod zákon 38 podnikov kategórie A a 42 podnikov kategórie B, čiže spolu bolo v SR evidovaných 80 SEVESO podnikov.

Mapa 23. Lokalizácia podnikov spadajúcich pod režim zákona o haváriách na území SR

Zdroj: MŽP SR

V roku 2011 nebola MŽP SR hlásená **žiadna závažná priemyselná havária** v zmysle zákona o haváriách.

Udalosť klasifikovaná ako **bezprostredná hrozba závažnej priemyselnej havárie**, sa stala v **Chemku, a. s., Slovakia v Strážskom** 20. augusta 2011. V zariadení nastal neregulovateľný vývoj teploty s následným natlakovaním systému v dôsledku nežiaducej chemickej reakcie. Vzhľadom na okamžitý priebeh havárie nebolo potrebné prijímať opatrenia na zdoľanie a ani na obmedzenie jej následkov. Žiadna osoba a ani životné prostredie neutrpeli škodu. Škoda na majetku bola cca 35 000 eur.

Ďalšia udalosť, klasifikovaná ako **bezprostredná hrozba závažnej priemyselnej havárie**, sa stala v **Nováckych chemických závodoch, a. s., v konkurze v Novákoch** 22. augusta 2011. Čez netesnosti na odkaľovacej armatúre prišlo k prieniku kvapalného chlóru do vnútorného priestoru prevádzky. Okamžite boli vykonané potrebné opatrenia a s pomocou hasičskej jednotky ZHÚ a protiplynovej služby bola udalosť po cca troch hodinách odstránená. Žiadna osoba a ani životné prostredie neutrpeli škodu. Škoda na majetku bola cca 2 000 eur.

Tabuľka 176. Podiel SEVESO podnikov v jednotlivých krajoch v roku 2011

Kraj	Počet SEVESO podnikov	Podiel kraja na celkovom počte SEVESO podnikov
Bratislavský	14	17,5
Trnavský	10	12,5
Nitriansky	6	7,5
Trenčiansky	9	11,25
Banskobystrický	16	20,0
Žilinský	6	7,5
Prešovský	3	3,75
Košický	16	20,0

Zdroj: MŽP SR

• ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE PRODUKTOV

• Environmentálne označovanie typu I

V roku 1997 bol v SR vyhlásený **Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov (NPEHOV)**. Prostredníctvom národnej schémy environmentálneho označovania MŽP SR udeľuje výrobkom a službám, ktoré splnili prísne environmentálne kritériá, národnú environmentálnu značku **Environmentálne vhodný produkt (EVP)**. Podmienky a postup pri udeľovaní a používaní národnej značky upravuje zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov.

Postupne od roku 1997 boli vytvorené národné environmentálne kritériá na nasledujúcich **37 skupín produktov**:

1. Posteľná bielizeň
2. Toaletný papier zo 100% recyklovaných vlákien
3. Papierové vreckovky z recyklovaných vlákien
4. Plastové výrobky s obsahom zberových plastov, vyrábané intrúziou a extrúziou pre aplikáciu v exteriéry
5. Vodou riediteľné náterové látky
6. Vodou riediteľné lepidlá a tmely
7. Elektrické automatické práčky pre domácnosť
8. Radiálne pneumatiky pre osobné automobily
9. Elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť
10. Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené atmosférickým horákom
11. Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené pretlakovým horákom
12. Prostriedky na zimnú údržbu
13. Biodegradovateľné plastové obalové materiály
14. Pracie prostriedky pre textilie
15. Elektrické zdroje svetla
16. Kvapalné čistiace prostriedky
17. Oceľové smaltované vane a sprchovacie misy
18. Mleté vápence
19. Veľkoplošné drevné dosky
20. Textilné výrobky
21. Adsorbenty
22. Hygienický tissue papier a výrobky z neho
23. Drôtovo-kamenné stavebné konštrukcie
24. Nepálené murovacie materiály
25. Vlnitá lepenka a výrobky z nej na báze recyklovaných vlákien
26. Stavebné stroje na zemné práce
27. Ubytovacia služba
28. Tlačový papier
29. Náterové látky
30. Baliaci papier a vlnitá lepenka
31. Cementy
32. Mazacie oleje
33. Plynné infražiarčiče
34. Lepidlá a tmely
35. Tuhé ušľachtilé biopalivá
36. Murovacie materiály
37. Zariadenia na spaľovanie tuhej biomasy.

V priebehu roka 2011 boli v platnosti národné environmentálne kritériá – **osobitné podmienky** na 21 skupín produktov. Platné osobitné podmienky boli vydané formou **oznámení MŽP SR** a uverejnené vo Vestníkoch MŽP SR.

Tabuľka 177. Zoznam platných osobitných podmienok v roku 2011

Skupina produktov	Číslo oznámenia MŽP SR	Platnosť oznámenia MŽP SR
Ubytovacia služba	1/08	1/2008 – 1/2011
Tlačový papier	2/08	2/2008 – 2/2011
Pracie detergenty na textilie	8/08	3/2008 – 3/2011
Náterové látky	9/08	3/2008 – 03/2011
Radiálne plášte pre osobné automobily	11/08	1/2009 – 1/2012
Plynové infražiarice	12/08	3/2009 – 3/2012
Biodegradovateľné plastové materiály a produkty z nich	1/09	8/2009 – 8/2012
Sorpčné materiály	2/09	8/2009 – 8/2012
Oceľové smaltované vane a sprchovacie misy	3/09	11/2009 – 11/2012
Cementy	4/09	12/2009 – 12/2012
Vykurovacie kotly na plynové palivá vybavené horákom s ventilátorom alebo atmosférickým horákom	1/10	3/2010 – 3/2013
Mleté vápence	2/10	4/2010 – 4/2013
Lepidlá a tmely	3/10	6/2010 – 6/2013
Tuhé ušľachtilé biopalivá	4/10	6/2010 – 6/2013
Baliaci papier a vlnitá lepenka	1/11	1/2011 – 1/2014
Drôtokamenné konštrukcie	2/11	1/2011 – 1/2014
Dosky na báze dreva	3/11	1/2011 – 1/2014
Zariadenia na spaľovanie tuhej biomasy	4/11	1/2011 – 1/2014
Prostriedky na zimnú údržbu	5/11	2/2011 – 2/2014
Murovacie materiály	6/11	8/2011 – 8/2014
Tissue papier	7/11	9/2011 – 9/2014

Zdroj: SAŽP

Právo používať značku EVP v roku 2011 malo 146 produktov. V roku 2011 nebola v SR udelená národná environmentálna značka.

Vstupom SR do EÚ v roku 2004 vznikla pre žiadateľov možnosť získať na svoje produkty európsku environmentálnu značku **Európsky kvet** (v súčasnosti **Environmentálna značka Európskej únie**) podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1980/2000, ktoré bolo neskôr revidované a nahradené v súčasnosti platným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ. Environmentálne kritériá pre príslušné skupiny produktov na udelenie značky **Environmentálna značka EÚ (EU Ecolabel)** sú vydávané formou **rozhodnutí Európskej komisie**.

V priebehu roka 2011 boli v platnosti európske environmentálne kritériá na 26 skupín produktov, ktoré boli vydané formou rozhodnutí Európskej komisie a uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie (Official Journal of the European Union).

Tabuľka 178. Zoznam platných rozhodnutí Európskej komisie v roku 2011

Skupina produktov	Číslo rozhodnutia EK	Platnosť rozhodnutia EK do
Univerzálne čistiace prostriedky a čistiace prostriedky pre sanitárne zariadenia	2011/383/EÚ	28. 6. 2015
Detergenty určené do umývačky riadu	2011/263/EÚ	28. 4. 2015
Detergenty určené na ručné umývanie riadu	2011/382/EÚ	24. 6. 2015
Pracie prostriedky	2011/264/EÚ	28. 4. 2015
Mydlá, šampóny a vlasové kondicionéry	2007/506/ES	31. 3. 2013
Svetelné zdroje	2011/331/EÚ	6. 6. 2013
Osobné počítače	2011/337/EÚ	9. 6. 2014
Notebooky	2011/330/EÚ	6. 6. 2014

Televízory	2009/300/ES	31. 10. 2013
Rastové médiá	2007/64/ES	31. 12. 2013
Pôdne meliorátory	2006/799/ES	31. 12. 2013
Tepelné čerpadlá poháňané elektrinou, plynom a plynové absorpčné tepelné čerpadlá	2007/742/ES	31. 3. 2013
Kopirovací a grafický papier	2011/333/EÚ	7. 6. 2015
Posteľné matrace	2009/598/ES	10. 7. 2013
Tuhé krytiny	2009/607/ES	10. 7. 2013
Textilné podlahové krytiny	2009/967/ES	1. 12. 2013
Drevené podlahové krytiny	2010/18/ES	27. 12. 2013
Náterové farby a laky určené na vonkajšie použitie	2009/543/ES	18. 8. 2012
Náterové farby a laky určené na vnútorné použitie	2009/544/ES	18. 8. 2012
Textilné výrobky	2009/567/ES	10. 7. 2013
Obuv	2009/563/ES	10. 7. 2013
Kempingové služby	2009/564/ES	10. 7. 2013
Turistické ubytovacie služby	2009/578/ES	10. 7. 2013
Mazadlá	2011/381/EÚ	24. 6. 2015
Tissue papier	2009/568/ES	10. 7. 2013
Drevený nábytok	2009/894/ES	1. 12. 2013

Zdroj: SAŽP

Celkovo od vstupu SR do EÚ bolo v SR ocenených Environmentálnou značkou EÚ spolu 8 produktov (6 výrobkov, 2 služby). V roku 2011 bola v SR Environmentálna značka EÚ udelená 3 produktom, z toho jednej službe.

Tabuľka 179. Produkty v roku 2011 s právom právo používať značku Environmentálna značka EÚ (EU Ecolabel) udelenú v SR

Názov produktu/držiteľ značky	Číslo rozhodnutia EK	Doba platnosti
Papierové obrúsky z buničiny: Papierové obrúsky 1- vrstvové s plošnou hmotnosťou 18 g/m ² Papierové obrúsky 1- vrstvové s plošnou hmotnosťou 18,5 g/m ² SHP SLAVOŠOVCE, a. s., Slavošovce	2009/568/ES	2011 – 2013
Ubytovacia služba: Eco Friendly Hotel Dália – priestory triedy *** DAIRA, s.r.o., Košice	2009/578/ES	2011 – 2013

Zdroj: SAŽP

• Environmentálne označovanie typu II

Tabuľka 180. Zoznam organizácií, u ktorých bola potvrdená pravdivosť tvrdení o environmentálnych vlastnostiach výrobkov

Organizácia/výrobky	Účel použitia výrobku	Platnosť pravdivosti environmentálneho vyhlásenia
SILICON, a.s. Dobšiná SOLMAG L, SOLMAG S	Antinámrazový a rozmrazujúci prostriedok na zimnú údržbu komunikácií	do 15. 12. 2014
V.O.D.S., a. s. Košice Výrobky z granulátu z recyklovanej gumy: 1. gumové rohože 2. športové povrchy Conipur: Conipur 1S, Conipur 2S 3. podklady pod športové povrchy Conipur: Conipur ET, Conipur EB, Conipur EU	Výrobky z granulátu z recyklovanej gumy určené na vytváranie plôch detských a multifunkčných ihrísk, telocviční, dvorov, maštali, parkovísk, letných reštaurácií, cyklistických a peších chodníkov a na vytváranie povrchu vonkajších športovísk.	do 15. 5. 2011
N-POWER, s. r. o. Banská Bystrica Chlorid horečnatý - magnéziová soľ (BIOMAG-MgCl ₂)	Antinámrazový a rozmrazujúci prostriedok na zimnú údržbu komunikácií	do 15. 12. 2013

Zdroj: SAŽP

• ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT

Na presadenie cieľov environmentálnej politiky sa vedľa tradičných nástrojov postavených na príkazoch a kontrole tzv. tvrdých nástrojoch riadenia čím ďalej viac používajú tzv. mäkké nástroje riadenia. Sú postavené na naplnení princípu spoločnej a delenej zodpovednosti medzi štátom a organizáciami.

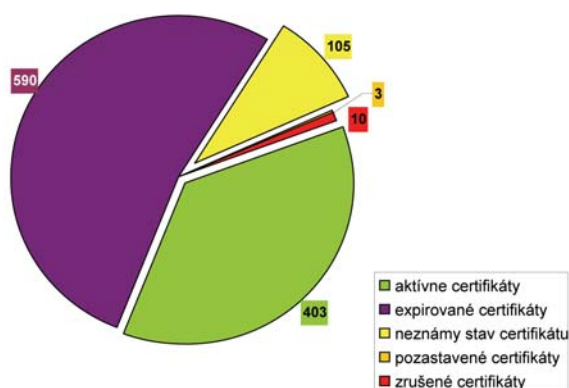
K uvedeným nástrojom patri aj environmentálne manažérstvo napr. podľa **medzinárodnej normy ISO 14001:2004**, ktorá ustanovuje požiadavky na systém environmentálneho manažérstva (EMS). Vyššiu dôveryhodnosť, výkonnosť, transparentnosť oproti certifikátu potvrdzujúcemu zhodu s normou môžu organizácie získať registráciou v schéme **Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)**.

• Systém environmentálneho manažérstva podľa medzinárodnej normy ISO 14001

Systém environmentálneho manažérstva je zložkou komplexného systému manažérstva, ktorá obsahuje postupy, procesy a prostriedky na prípravu, realizáciu, preskúmanie a udržiavanie environmentálnej politiky cieľovo orientovanej na realizáciu zámerov v oblasti starostlivosti o životné prostredie. Systém EMS predstavuje súbor vzájomne previazaných aktivít, ktorých cieľom je neustále zlepšovať environmentálne správanie organizácie resp. prispôbovať ho meniacim sa podmienkam činnosti podniku a jeho okolia.

V roku 2011 pribudlo na Slovensku 74 nových organizácií so zavedeným a certifikovaným EMS, čím sa celkový počet evidovaných organizácií s certifikovaným EMS podľa normy ISO 14001 od roku 1996 zvýšil na 1 111. Trend vývoja prírastku certifikovaných organizácií má od roku 2008 klesajúci charakter.

Graf 164. Štruktúra aktivity evidovaných certifikátov za obdobie od roku 1996

Zdroj: SAŽP

Na základe dostupných informácií 53,1% organizácií má expirované EMS certifikáty .

Najviac organizácií s certifikovaným EMS podľa normy ISO 14001 v členení podľa klasifikácie ekonomických činností pribudlo v sektore C – priemyselná výroba s 40,54 % podielom v rámci ročného prírastku certifikovaných organizácií. Nasleduje sekcia F – stavebníctvo s 28,38 % podielom, sekcia M – odborné, vedecké a technické činnosti s 25,68 % a sekcia G – veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov s 16,22 %. Pod hranicou 10 % sa nachádzajú sekcie J – informácie a komunikácia, K – finančné a poisťovacie služby, N – administratívne a podporné služby, P - vzdelávanie a E – dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov.

• Schéma Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

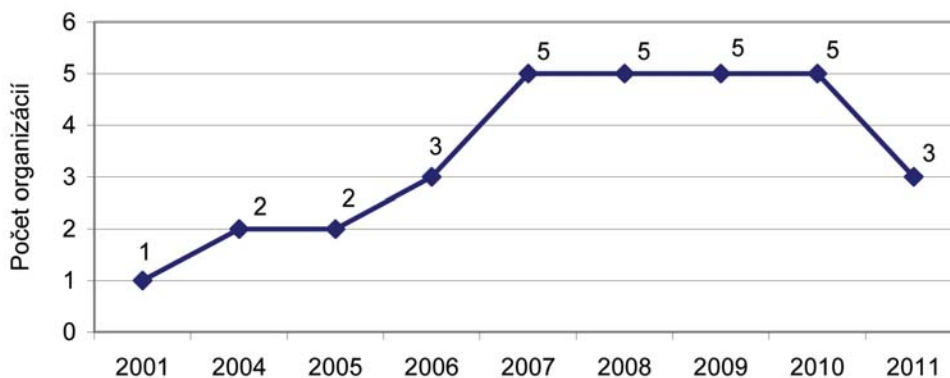
Podmienky pre účasť organizácií v EMAS stanovuje **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 z 25. novembra 2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS III)**, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 11. januára 2010. V súčasnosti je EMAS najkomplexnejší nástroj Európskej únie zameraný na zlepšovanie environmentálnej i finančnej výkonnosti organizácií všetkých veľkostí a odborov. Jeho základom je medzinárodná norma ISO 14001 používaná v celom svete. EMAS však v dôležitých aspektoch poskytuje navyše dôveryhodnosť vo zvyšovaní environmentálnej výkonnosti, overené dodržiavanie právnych predpisov, transparentnosť a zrozumiteľnosť prostredníctvom environmentálneho vyhlásenia.

Výnimočnosť EMAS je výsledkom predovšetkým nasledujúcich akcií:

- úvodné environmentálne preskúmanie, ktoré stanovuje aktuálny stav organizácie,
- konzistentná orientácia na neustále zlepšovanie životného prostredia,
- štandardizované ukazovatele významných environmentálnych aspektov,
- intenzívna účasť zamestnancov organizácie,
- systém hodnotenia, ktorý je zároveň transparentný a monitorovaný MŽP prostredníctvom environmentálnych overovateľov, ktorí sú akreditovaní pre EMAS,
- podrobné informácie má verejnosť k dispozícii prostredníctvom overeného environmentálneho vyhlásenia,
- overené dodržiavanie právnych predpisov je predpoklad účasti v schéme,
- register účastníkov v EMAS je verejne prístupný.

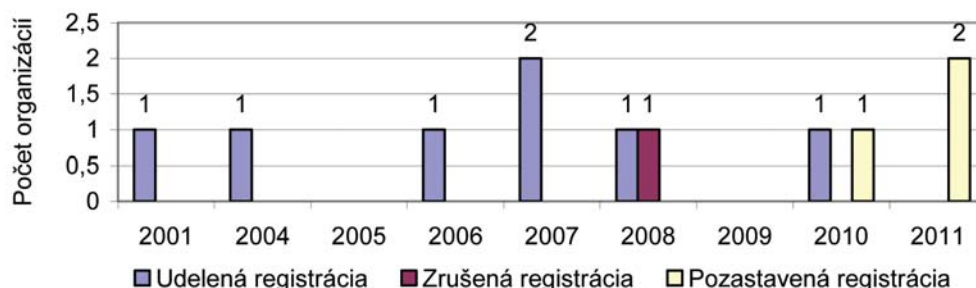
Plnenie požiadaviek v zmysle vyššie uvedeného nariadenia je náročnejšie než požiadaviek EMS podľa ISO 14001, čo sa prejavuje aj v počte organizácií v SR registrovaných v schéme EMAS.

Graf 165. Priebeh registrácie organizácií v schéme EMAS v SR

Zdroj: SAŽP

Graf 166. Registrácie organizácií v schéme EMAS v jednotlivých rokoch v SR

Zdroj: SAŽP

Do konca roku 2011 boli v národnom registri EMAS zapísané 3 organizácie:

- Messer Slovaft, s. r. o., Bratislava – Vlčie hrdlo
- SEWA, a. s., Bratislava
- CENVIS, s. r. o., Bratislava.

V záujme využitia potenciálu schémy EMAS a zvýšenia jej atraktívnosti pre organizácie v SR sú pripravované inštitucionálne, podporné i propagačné opatrenia, kodifikované v návrhu zákona o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskej únie pre environmentálne manažerstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s jeho predpokladaným schválením a vstupom do účinnosti koncom roka 2012.

• ZELENEJ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Zelené verejné obstarávanie (Green public procurement – GPP) je jedným z dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky. Je definované ako proces, v ktorom sa **verejné orgány** snažia obstarávať tovary, služby a práce so zníženým dopadom na životné prostredie počas celého ich životného cyklu, v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou, ktoré by boli inak obstarané.

Ministerstvo životného prostredia SR pripravilo **Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v Slovenskej republike na roky 2011 až 2015** (NAP GPP II) a vláda SR ho schválila uznesením č. 22 dňa 18. 01. 2012. Strategickým **cieľom** tohto dokumentu je zvýšiť úroveň uplatňovania zeleného verejného obstarávania v SR **na úrovni ústredných orgánov štátnej správnej správy na 65 % a na úrovni samosprávnych krajov a miest na 50 % do roku 2015.**

Pre naplnenie tohto cieľa bol vytvorený základ pri plnení NAP GPP i tým, že sa uskutočnili viaceré aktivity, podmieňujúce jeho realizáciu - vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny pre zelené verejné obstarávanie ako poradného orgánu ministra životného prostredia, realizácia pilotného projektu GPP na regionálnej úrovni, vydanie metodologickej príručky ku GPP, uskutočňovanie vzdelávania verejných obstarávateľov, obstarávateľov a dodávateľov, vytvorenie komunikačného a informačného portálu k problematike GPP v rámci www.enviroportal.sk.

Za účelom hodnotenia úrovne a prínosu GPP v SR MŽP SR v spolupráci so SAŽP každoročne vyhodnocuje proces GPP dotazníkovou metódou.

V rámci prieskumu za rok 2011 na dotazník odpovedalo 273 subjektov, z čoho bolo **265 verejných obstarávateľov** v zmysle § 6 odseku 1 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o verejnom obstarávaní), medzi ktorými bolo 9 ministerstiev, 219 ostatných ústredných orgánov štátnej správy a nimi zriadených organizácií, 4 samosprávne kraje, 34 miest a **7 obstarávateľov** v zmysle § 8 zákona o verejnom obstarávaní, čo znamená, že 68,1% oslovených subjektov sa do prieskumu zapojilo.

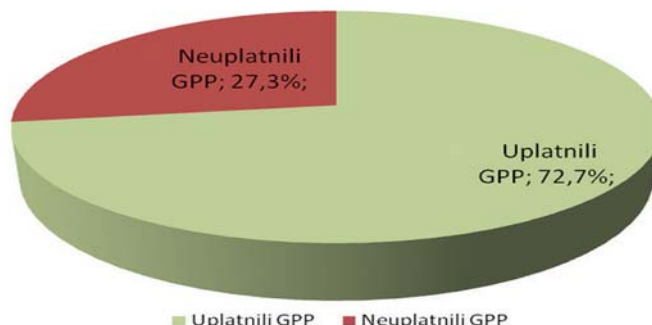
Priemerná úroveň uplatňovania princípov GPP v SR bola stanovená na základe 2 indikátorov:

Indikátor 1 – % GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na počet zákaziek (uzatvorených zmlúv a objednávok)

Indikátor 2 – % GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na hodnotu uskutočnených zákaziek (uzatvorených zmlúv a objednávok s DPH).

Na základe uskutočneného prieskumu bol zaznamenaný **medziročný pokles** priemernej úrovne GPP v oboch indikátoroch oproti roku 2010, v rámci ktorého sa úroveň GPP v SR znížila v **indikátore 1** z 9,83 % na úroveň 2,1 % a v **indikátore 2** z úrovne 50,95 % na úroveň 42,2 %. Tento **pokles** bol spôsobený jednak rozšírením počtu subjektov, ktoré boli do prieskumu a následného vyhodnotenia zapojené, ako aj tým, že poklesol objem obstarávaných tovarov, prác a služieb celkom, ako aj obstarávaných tovarov, prác a služieb s uplatnením environmentálnych charakteristík u relevantných obstarávateľov.

Graf 167. Percentuálny podiel uplatnenia environmentálnych charakteristík vo verejnom obstarávaní relevantných verejných obstarávateľov

Zdroj: MŽP SR

• ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

V rámci environmentálnej výchovy sa v roku 2011 uskutočnili napríklad tieto aktivity:

• Konferencie, semináre, workshopy

Enviro-i-fórum 2011 – konferencia o environmentálnej informatike so sprievodnými podujatiami vrátane Podte s nami na túru s NATUROU – prezentáciou školského programu **Na túru s NATUROU**
Veľtrh environmentálnych výučbových programov – ŠIŠKA 2011 – XIV. ročník Veľtrhu environmentálnych výučbových programov, určený pre ľudí, zaoberajúcich sa environmentálnou výchovou

• Festivaly, výstavy, prezentácie

Envirofilm 2011 – 17. ročník medzinárodného festivalu filmov o životnom prostredí
Výstavy ŠOP SR – zrealizovaných bolo 33 výstav a videlo ich viac ako 12 000 osôb (Bionika, Noční lovci, Orol skalný, CHVÚ, Voda kolíska života a prameň zdravia, Pavúkovce, Motýlia krása, Poznaj a chráň, Mokrade, Život vtákov v Dunajských luhoch, Vážky na Slovensku, zachráňme žaby, Potulky lesným chodníkom, Krajina, v ktorej žijem, Veľké šelmy, Druhy európskeho významu na Slovensku, NP Európy a Karpát, Prírodné hodnoty CHKO Poľana, EKOPLAGÁT – medzinárodná súťažná prehliadka plagátov na tému ŽP, Príroda a krajina – foto výstava, Les a jeho život – foto výstava, Flóra a fauna CHKO Latorica)

Deň detí v ZOO

Podujatia ku Svetovému dňu vody, Dňu Zeme, Svetovému dňu životného prostredia, Svetovému dňu zvierat

• Iné projekty pre verejnosť, najmä celoslovenské súťaže

ProEnviro – VII. ročník súťaže o najlepšiu environmentálnu projekt zrealizovaný školou. Hlavným cieľom tohto ročníka bola propagácia projektov a aktivít škôl zrealizovaných v oblasti životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja. Do súťaže bolo prihlásených 56 školských projektov.

EnviroOtázniky – VII. ročník celoslovenskej vedomostnej on-line súťaže pre žiakov II. stupňa základných škôl. Cieľom olympiády je priťahovať záujem žiakov základných škôl o prírodovedné predmety a o problematiku životného prostredia (www.envirotazniky.sk).

Hypericum – prírodovedecká súťaž, ktorá sa okrem poznávania prírodných hodnôt zameriava aj na kultúrne dedičstvo jednotlivých oblastí Slovenska.

Zelený svet – XVI. ročník medzinárodnej súťaže detskej výtvarnej tvorivosti Zelený svet s témou Lesy pre vodu a mokrade.

• Školské programy

Ekologická stopa – Inovatívny edukačný program prebiehajúci prostredníctvom webového portálu www.ekostopa.sk.

Na túru s NATUROU – Školský program zameraný na mapovanie biodiverzity v SR na webovom portáli www.snaturou2000.sk.

BEAGLE – Školský on-line projekt o biologickej diverzite – projekt je prístupný pre všetky školy v Európe na portáli www.beagleproject.org. Registrované školy vkladajú na portál údaje o prebiehajúcich fenologických fázach stromov a monitorujú biologickú diverzitu.

• Edičná činnosť

Enviromagazín – 16. ročník odborného-náučného časopisu o životnom prostredí

Publikácie – Hry v prírode do vrečka, Kalendár prírody, Hracie karty protikladov, Ecological Footprint – Worksheets for Schools, Tréningový manuál pre učiteľov, Jasoň červenooký na Slovensku, Textový a obrazový sprievodca – Žitný ostrov, Textový a obrazový sprievodca – Regetovské rašelinisko a okolie, Textový a obrazový sprievodca – Drienčanský kras, Obrazový sprievodcovia: Rastliny xerotermy a skalných biotopov, Konáriky a púčky, Vtáčie vajíčka, Drevokazné huby, Trávy, Rastliny mokradí, vodných biotopov a ich okrajov, Nástenný kalendár – Máme oči na stopkách, Naše vtáčstvo – pracovné listy pre školy

Aktualizované vydanie publikácií – Pracovné listy Ekologická stopa, Teoretické inšpirácie pre učiteľa, Plagát Ekologická stopa, Pracovné listy Na túru s NATUROU, Plagát Na túru s NATUROU, Obrazový sprievodca Rastliny, Obrazový sprievodca Živočích, Obrazový sprievodcovia: Lišajníky, Lesné byliny, Lesné dreviny

• Náučné chodníky a náučné lokality

V roku 2011 ŠOP SR udržiavala 72 náučných chodníkov a 43 náučných lokalít. V prevádzke mala 13 informačných stredísk pre verejnosť.

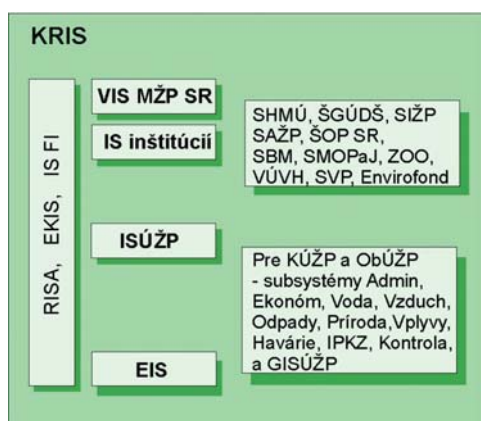

• KOMPLEXNÝ ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM

Monitoring životného prostredia tvorí nevyhnutný prostriedok v procese poznania stavu a rozhodovania sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia. Základnými prvkami celoplošného monitoringu životného prostredia SR sú čiastkové monitorovacie systémy (ČMS), ktoré zabezpečujú určené strediská. Informačnou nadstavbou je Informačný systém monitoringu (ISM), ktorého cieľom je vytvoriť homogénny, previazaný celok informácií z jednotlivých ČMS, schopný podať čo najobjektívnejšiu výpoveď o aktuálnom stave zložiek životného prostredia a je na základe vzájomne prepojených dátových zdrojov všeobecne dostupný cez internet www.enviroportal.sk/ism.

Štruktúra informačných systémov rezortu pozostáva z nasledovných skupín:

- **informačné systémy administratívnych činností** (podateľňa, registratúra, archív, ...), kde špecifické postavenie bude mať Rezortný informačný systém administratívny (RISA),
- **ekonomické informačné systémy** (účtovníctvo, fakturácia, personalistika a mzdy, správa majetku, ...) (EKIS),
- **informačné systémy fondových informácií** (knihnice, fondy, ...) (IS FI)
- **informačné systémy organizácií** (vlastná web stránka, intranet, registratúra, hospodársko-správne činnosti, špecifické odborné činnosti, ktoré nie sú súčasťou väčších IS-ov z ďalších skupín) – do tejto skupiny patrí Vnútny IS MŽP SR (VIS MŽP SR), IS organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, vrátane IS úradov ŽP (ISÚŽP),
- **informačné systémy odborných činností** (IS-y s odbornou náplňou organizácií rezortu ŽP v rámci ich vlastného IS-u, alebo rozľahlé IS-y presahujúce rámec jednej organizácie zastrešené Environmentálnym IS-om).

Tabuľka 181. Finančné prostriedky vynaložené na monitoring ŽP (tisíc eur)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kvalita ovzdušia	610,77	560,98	961,66	1 916,88	1 179,11	989,16	566,58	601,7
Meteorológia a klimatológia	1 161,79	864,07	2 523,17	982,84	2 409,55	742,66	361,65	488,9
Voda	803,03	1 451,14	1 475,37	3 334,00	1 756,57	4 817,57	522,38	223,9
Rádioaktíva	48,26	49,79	84,48	76,38	49,79	39,43	30,75	11,7
Odpady	116,18	126,14	34,52	144,53	79,43	60,51	21,15	20*
Biota	19,92	33,19	33,19	33,19	17,09	0,00	0,00	0,00
Geologické faktory	331,94	331,94	331,94	298,75	348,54	348,54	289,39	306,5
Pôda	305,38	318,66	302,06	232,36	267,24	206,84	133,51	114,4
Lesy	96,26	146,05	265,55	569,57	337,68	369,58	362,0	126,0
Cudzorodé látky	908,88	413,40	507,90	282,15	351,74	387,30	402,0	380,8
Celkové náklady	4 402,41	4 295,37	6 519,85	7 870,64	6 796,75	7 961,59	2 689,41	2 273,9
Náklady MŽP SR	3 091,88	3 417,25	5 444,33	6 786,56	5 840,09	6 997,98	1 791,9	1 652,7

* mzdové prostriedky SAŽP

Zdroj: MŽP SR

• ENVIRONMENTÁLNA EKONOMIKA

Environmentálne príjmy a výdavky

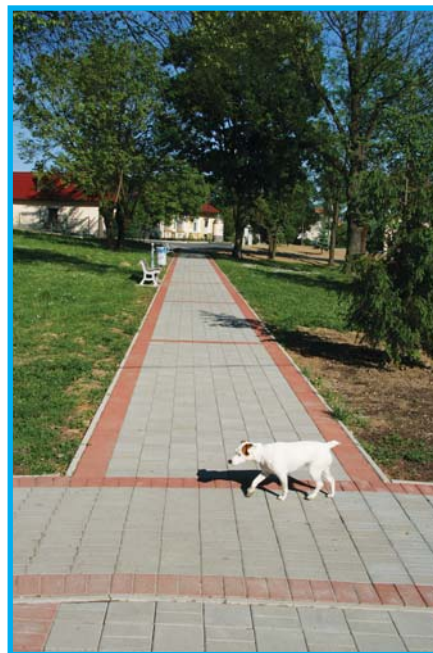
Finančné ukazovatele ochrany životného prostredia sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) jednak ako investície, bežné náklady – (vnútropodnikové, mzdové, ostatné), náklady organizácie hradené iným subjektom (platby štátnym orgánom, platby súkromným osobám) a výnosy za ochranu životného prostredia. Spravodajskými jednotkami sú podniky s počtom zamestnancov 20 a viac a obce.

Tabuľka 182. Environmentálne príjmy a výdavky podnikov* a obcí na ochranu životného prostredia v roku 2011 (tis. eur)

Ukazovateľ	2011
Investície na ochranu ŽP	269 468
z toho	
- hradené zo štátnych zdrojov	37 617
Bežné náklady na ochranu ŽP	531 997
Vnútropodnikové náklady	246 308
v tom	
- mzdové náklady	60 338
- ostatné náklady	185 970
Náklady organizácie na ochranu ŽP hradené iným subjektom	285 689
v tom	
- poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám	43 594
- platby súkromným osobám a organizáciám	242 095
Výnosy z ochrany ŽP spolu	528 174

* Podniky s 20 a viac zamestnancami.

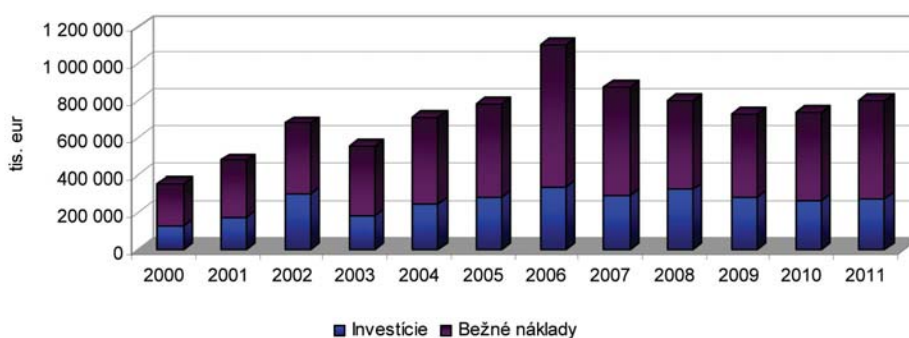
Zdroj: ŠÚ SR

Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia majú kolísajúci trend. Najvyššia suma nákladov bola realizovaná v roku 2006. V roku 2011 náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia dosiahli sumu 801 465 tis. eur. a v porovnaní s rokom 2000 vzrástli o 129 %.

Graf 168. Náklady podnikov* a obcí na ochranu životného prostredia (tis. eur)

* Podniky s 20 a viac zamestnancami.

Zdroj: ŠÚ SR

Environmentálny fond

Environmentálny fond bol zriadený zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Environmentálny fond je zameraný na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie a tvorbu životného prostredia na princípoch trvalo udržateľného rozvoja, pričom kladie dôraz na podporu žiadateľov, ktorí nemajú možnosť získať zahraničnú pomoc (napríklad obce s menej než 2 000 obyvateľmi v prípade výstavby kanalizácie) s cieľom postupného ukončovania rozostavaných stavieb environmentálnej infraštruktúry.

Tabuľka 183. Prehľad poskytnutých dotácií v roku 2011

Oblasť dotácií	Počet	€
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	11	1 011 630,00
Ochrana a racionálne využívanie vôd	201	24 568 626,00
Rozvoj odpadového hospodárstva	45	4 008 777,00
Ochrana prírody a krajiny	9	210 572,00
Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia	9	281 505,00
Havárie	1	30 000,00
Riešenie mimoriadnej závažnej environmentálnej situácie	11	5 940 730,57
Program obnovy dediny	60	218 494,00
Spolu	347	36 270 334,57

Zdroj: Environmentálny fond

Z celkového objemu poskytnutej podpory formou dotácie 36 270 334,57 eur bolo v oblasti ochrany ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme použitých 2,79 % finančných prostriedkov, v oblasti ochrany a využívania vôd 67,74 % (z toho: 72,31 % ČOV a kanalizácie, 25,95 % vodovody a 1,74 % protipovodňové opatrenia), v oblasti rozvoja odpadového hospodárstva 11,05 %, v oblasti ochrany prírody a krajiny 0,58 %, v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie 0,78 %, v oblasti havárií 0,08 %, na riešenie mimoriadne závažnej environmentálnej situácie 16,38 % a na Program obnovy dediny 0,6 %.

Tabuľka 184. Prehľad poskytnutých úverov v roku 2011

Oblasť úverov	Počet	€
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	1	1 330 000,00
Spolu	1	1 330 000,00

Zdroj: Environmentálny fond

V roku 2011 bola poskytnutá podpora formou úveru 1 žiadateľovi vo výške 1 330 000 eur. Z uvedeného úveru v roku 2011 neboli čerpané financie, žiadateľ vyčerpá poskytnutú podporu v priebehu roka 2012 podľa skutočných vykonaných prác a služieb.

Vybrané ekonomické nástroje environmentálnej politiky

V podmienkach SR sú ťažiskovou formou ekonomických nástrojov environmentálnej politiky **platby/poplatky za znečisťovanie a využívanie prírodných zdrojov**. Jednotlivé typy týchto ekonomických nástrojov sú definované v príslušných právnych predpisoch vrátane spôsobu ich výpočtu a ich prijímateľa. Spolu s pokutami sú aj významným zdrojom príjmov Environmentálneho fondu.

V roku 2011 najvyššia suma za znečisťovanie životného prostredia ako príjem Environmentálneho fondu pochádzala z poplatkov za znečisťovanie ovzdušia (13 147 918,52 eur) a pri využívaní prírodných zdrojov najvyššia suma pochádzala z poplatkov za odber podzemných vôd (11 067 798,29 eur).

Tabuľka 185. Príjmy Environmentálneho fondu z vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 2011 (eur)

Poplatky	€
Poplatky za znečisťovanie ovzdušia z veľkých a zo stredných zdrojov znečistenia	13 147 918,52
Penále z poplatkov za znečisťovanie ovzdušia	6 172,04
Finančné náhrady za zásah do biotopu európskeho významu	359 978,95
Úhrady za nerasty vydobyté z vyhradeného ložiska, na ktoré bol určený dobývací priestor	2 219 274,34
Úhrady za uskladňovanie plynov alebo kvapalín v prírodných horninových štruktúrach a v podzemných priestoroch	1 186 233,68
Poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd	7 593 434,24
Poplatky za odber podzemných vôd	11 067 798,29
Úhrady za prieskumné územia	995 509,53
Poplatky za zapísanie do zoznamu odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na ŽP (EIA)	0,00
Spolu	36 576 319,59

Zdroj: Environmentálny fond

V roku 2011 najvyšší príjem Environmentálneho fondu tvorili pokuty v oblasti odpadového hospodárstva (236,64 tis. eur) a v oblasti ochrany vôd (213,68 tis. eur).

Tabuľka 186. Príjmy Environmentálneho fondu z pokút uloženými orgánmi štátnej správy pre životné prostredie (tis. eur)

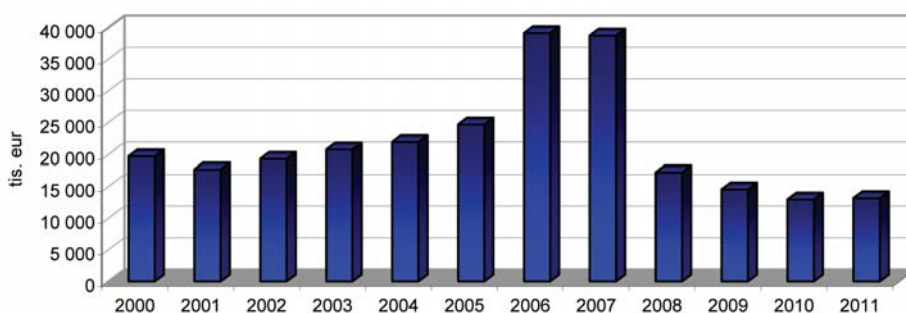
Oblasť	2000	2007	2008	2009	2010	2011
Ochrana ovzdušia	54,57	124,84	162,42	128,01	65,19	71,91
Ochrana vôd	200,42	493,82	396,34	279,13	228,10	213,68
Odpady	305,82	380,29	309,35	550,25	228,92	236,64
Ochrana prírody a krajiny	49,72	82,59	1 692,63	73,07	68,46	55,22
Penále	13,84					
Stavebný zákon	36,21	7,37	1,59	15,36	0,69	0,03
Obaly		9,62	9,96	3,32	20,40	3,32
Prevenčia závažných priemyselných havárií		3,38	0,66	0,00	6,10	2,00
Obchod s ohrozenými druhmi živočíchov a rastlín		8,29	5,82	2,54	0,02	0,00
Verejné vodovody a kanalizácie		1,14	7,90	1,49	5,90	4,05
Integrované povoľovania a kontrola		197,33	104,96	8,44	102,84	107,56
Genetické technológie a GMO		0,00	0,20	0,00	0,09	2,08
Geologické práce		0,00	0,00	0,00	0,30	0,00
Rybárstvo			0,00		0,10	0,00
Environmentálne označovanie výrobkov		99,58	0,00	0,00	0,03	0,00
Environmentálne orientované riadenie a audit		0,00	0,00	0,00		0,00
Spolu	660,59	1 308,80	2 684,72	1 061,62	727,17	696,48

Zdroj: Environmentálny fond

• Poplatky za znečistenie ovzdušia

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia z veľkých a stredných zdrojov znečistenia sú príjmom Environmentálneho fondu. Poplatky za znečisťovanie ovzdušia z malých zdrojov sú príjmom rozpočtu obcí.

Graf 169. Vývoj poplatkov za znečisťovanie ovzdušia z veľkých a stredných zdrojov (tis. eur)

Zdroj: Environmentálny fond

• Platby za odbery povrchových vôd z vodných tokov

Tržby za **dobavku povrchovej vody** v období rokov 2005 – 2011 majú kolísajúci trend a v roku 2011 dosiahli 25 691 tis. eur. Oproti roku 2010 vzrástli o 2 795 tis. eur, čo predstavuje 12,21 %. Hlavným dôvodom zvýšenia tržieb je zvýšenie ceny za dobavku povrchovej vody.

Tabuľka 187. Vývoj platieb za dobavku povrchovej vody (tis. eur)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Platby za dobavku povrchovej vody	22 385	20 281	20 746	24 655	21 822	22 896	25 691

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 188. Priemerná cena povrchovej vody (eur/m³)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Priemerná cena povrchovej vody	0,04	0,06	0,07	0,08	0,08	0,10	0,11

Zdroj: MŽP SR

Priemerná cena povrchovej vody v období rokov 2005 – 2011 má rastúci trend a v roku 2011 dosiahla 0,11 eur/m³.

- **Platby za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov na vodných stavbách v správe správcu tokov**

Platby za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov sa oproti roku 2010 znížili o 13 952 tis. eur (36 %) a dosiahli objem 24 823 tis. eur.

Tabuľka 189. Vývoj platieb za využívanie hydroenergetického potenciálu (tis. eur)

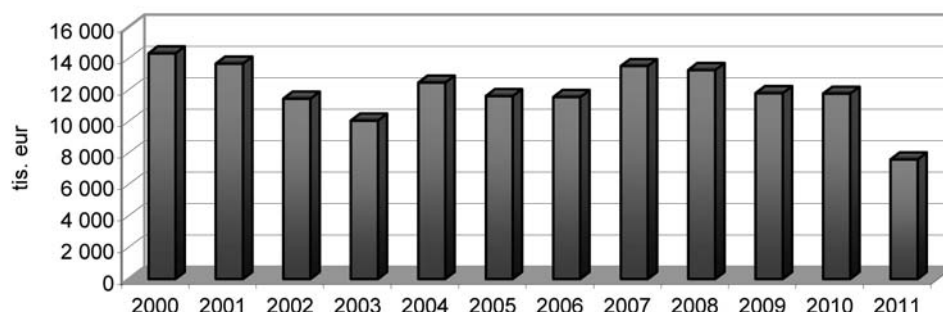
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Platby za využívanie hydroenergetického potenciálu	24 471	25 327	25 393	25 234	27 884	38 775	24 823

Zdroj: SVP

- **Poplatky za odbery podzemných vôd**

Prehľad vývoja poplatkov za odbery podzemných vôd, ktoré sú príjmom Environmentálneho fondu je uvedený v nasledujúcom grafe.

Graf 170. Vývoj poplatkov za odbery podzemných vôd (tis. eur)

Zdroj: Environmentálny fond

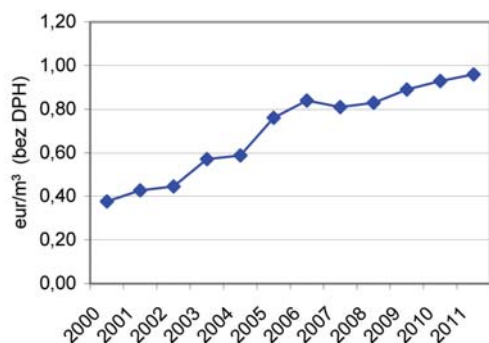
- **Cena za dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadových vôd**

Cenová politika v oblasti vodného hospodárstva predstavuje súbor zásad a opatrení, ktoré využíva štát pri tvorbe a uplatňovaní cien so zohľadnením sociálnych a verejnoprospešných cieľov SR. Súčasťou cenovej politiky je aj regulácia cien a cenová kontrola.

Priemerná **cena za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody** verejným vodovodom má rastúci trend. Priemerná cena v roku 2011 vzrástla oproti predchádzajúcemu roku o 3,2 % a dosiahla 0,96 eur za 1 m³ (bez DPH).

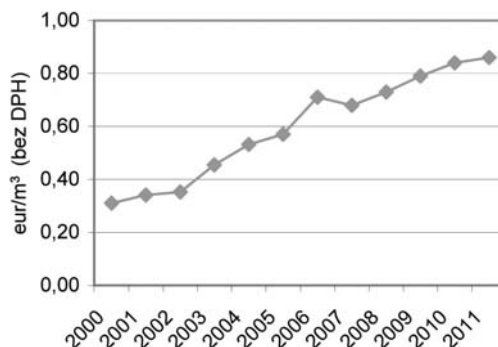
Priemerná **cena za odvedenie a čistenie odpadových vôd** verejnou kanalizáciou má rastúci trend. Priemerná cena v roku 2011 vzrástla oproti predchádzajúcemu roku o 2,4 % a dosiahla 0,86 eur za 1 m³ (bez DPH).

Graf 171. Priemerná cena za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom (eur/m³, bez DPH)

Zdroj: MŽP SR

Graf 172. Priemerná cena za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou (eur/m³, bez DPH)

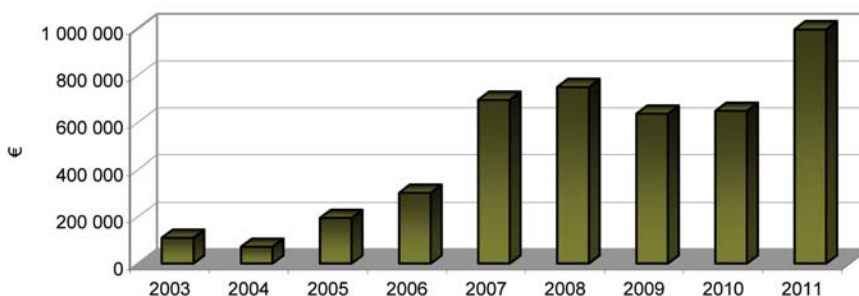
Zdroj: MŽP SR

• Úhrady za prieskumné územia

Úhrady za prieskumné územia sa realizujú na základe zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach. Časť z tohto výnosu plynie do Environmentálneho fondu a časť do rozpočtu obce, na území ktorej sa prieskum uskutočňuje.

Úhrady za prieskumné územia v priebehu rokov 2004 – 2008 mali rastúci trend. V roku 2009 došlo k poklesu úhrad a v ďalších rokoch k následnému rastu. V roku 2011 úhrady za prieskumné územia za časť tvoriacu príjem Environmentálneho fondu dosiahli sumu 995 510 eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 53,7 %.

Graf 173. Vývoj úhrad za prieskumné územia za časť príjmov Environmentálneho fondu (eur)

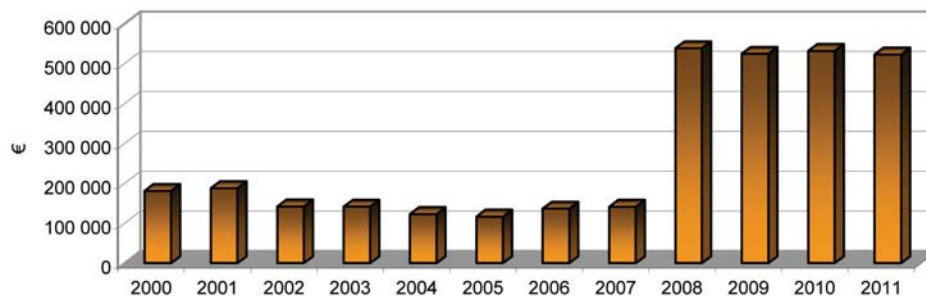

Zdroj: Environmentálny fond

• Úhrady za dobývacie priestory

V roku 2011 výška úhrad za dobývacie priestory dosiahla sumu 522 473 eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom úhrady klesli o 1,7 %.

Graf 174. Vývoj úhrad za dobývacie priestory (eur)

Poznámka:

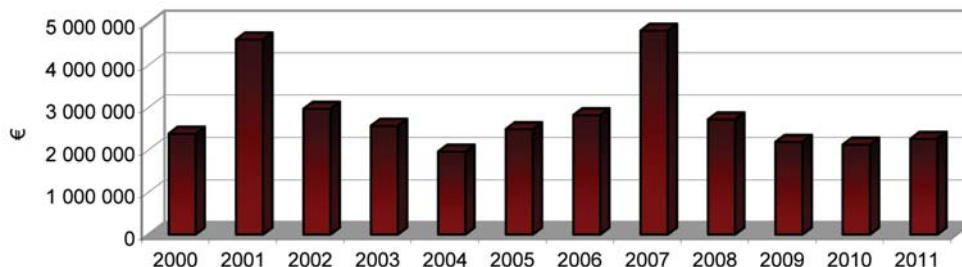
Nárast výšky príjmu z úhrad za dobývacie priestory od roku 2008 oproti predchádzajúcim rokom bol spôsobený zmenou výšky úhrady, ktorá vzrástla z 5 000 Sk (165,97 eur) na 20 000 Sk (663,88 eur) za 1 km².

Zdroj: HBÚ

• Úhrady za vydobyté nerasty

Úhrady za vydobyté nerasty majú kolísajúci trend. Najvyššia výška úhrad za vydobyté nerasty bola dosiahnutá v roku 2007 (4 817 635 eur). V roku 2011 výška úhrad za vydobyté nerasty dosiahla sumu 2 259 055 eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom úhrady vzrástli o 6,3 %.

Graf 175. Vývoj úhrad za vydobyté nerasty (eur)

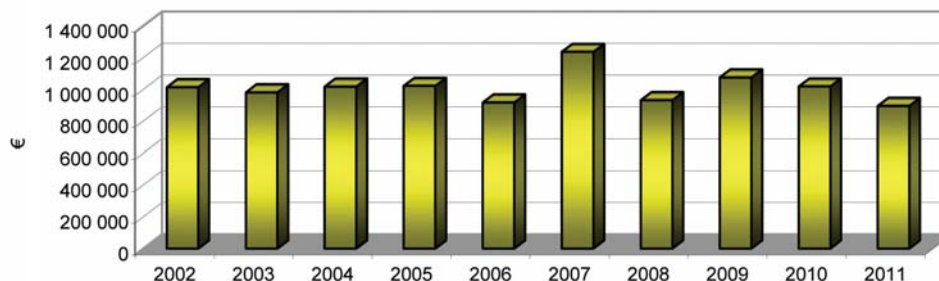

Zdroj: HBÚ

• Úhrady za uskladňovanie plynov a kvapalín

Úhrady za uskladňovanie plynov a kvapalín majú kolísajúci trend. Najvyššia výška úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín bola dosiahnutá v roku 2007 (1 236 091 eur). V roku 2011 výška úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín dosiahla sumu 896 111 eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom úhrady klesli o 12 %.

Graf 176. Vývoj úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín (eur)

Zdroj: HBÚ

Recyklačný fond

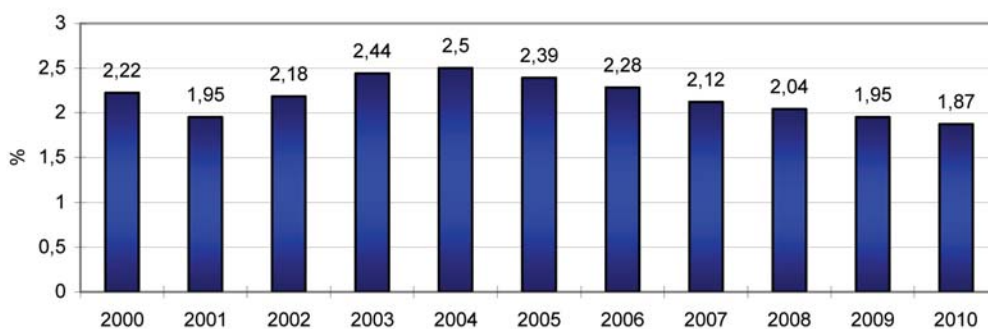
Recyklačný fond je neštátny účelový fond zriadený zákonom č. 223/2001 Z. z. o odpadoch. Fond z vyzbieraných finančných prostriedkov od dovozcov a vývozcov komodít, ktorí sú povinní platiť príspevky podporuje formou dotácií a úverov projekty orientované na zhodnotenie a separovaný zber odpadov. Bližšie informácie k finančným prostriedkom Recyklačného fondu sú uvedené v kapitole Odpady.

Environmentálne dane

Podiel **environmentálnych daní** na HDP v SR má kolísajúci trend. Najvyšší podiel environmentálnych daní na HDP bol dosiahnutý v roku 2004.

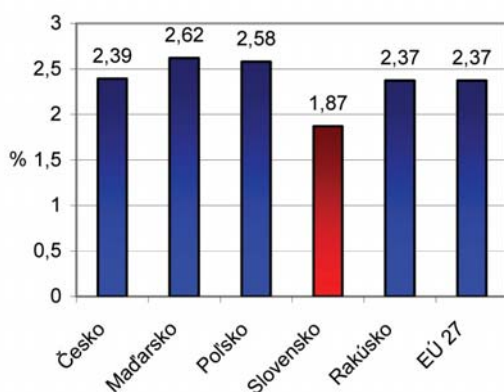
V roku 2010 predstavovali príjmy z environmentálnych daní 1,87 % HDP a 6,65 % celkových daňových príjmov. V porovnaní so susednými krajinami EÚ podiel environmentálnych daní na HDP v SR predstavoval najnižšiu úroveň.

Graf 177. Vývoj podielu environmentálnych daní na HDP (%)

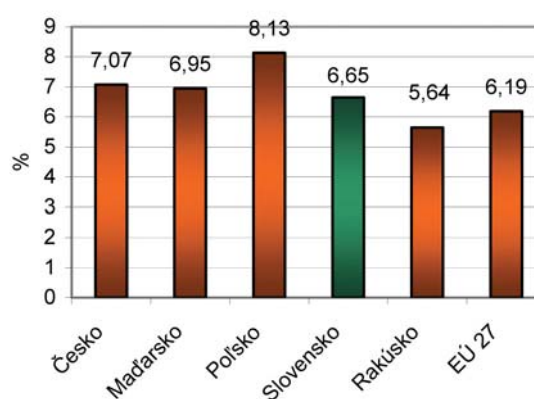
Zdroj: Eurostat

Graf 178. Podiel environmentálnych daní na HDP v niektorých krajinách EÚ v roku 2010 (%)

Zdroj: Eurostat

Graf 179. Podiel environmentálnych daní na celkových daňových príjmoch v niektorých krajinách EÚ v roku 2010 (%)

Zdroj: Eurostat

Financovanie starostlivosti o životné prostredie v rámci medzinárodných programov/projektov

• Operačný program Životné prostredie

Programovým dokumentom SR pre čerpanie pomoci z fondov EÚ pre sektor životného prostredia na roky 2007 – 2013 je **Operačný program Životné prostredie** (OP ŽP), ktorého riadiacim orgánom je MŽP SR.

Globálnym cieľom OP ŽP je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnenie efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja.

V priebehu roka 2011 vyhlásilo MŽP SR celkovo **7 výziev** na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP) v celkovej alokácii **197 300 000 eur**.

K 31. 12. 2011 možno konštatovať, že z 2 421 prijatých žiadostí o NFP v celkovej požadovanej sume 5 051 672 569 eur bolo Riadiacim orgánom pre OP ŽP schválených 602 žiadostí o NFP v sume schváleného NFP 1 508 385 405 eur, pričom schvaľovanie žiadostí prijatých v rámci výziev koncom roka 2011 prebiehalo až v roku 2012. Ku koncu roka 2011 je zazmluvnených 598 projektov vo výške 1 426 460 375 eur. 461 projektov je v realizácii a 137 projektov je už ukončených, vo výške čerpaných prostriedkov 115 077 227 eur.

Komplexné zoznamy zaregistrovaných žiadostí o NFP ako aj zoznamy prijímateľov sú pravidelne zverejňované na webovej stránke MŽP SR www.opzp.sk. MŽP SR ako Riadiaci orgán pre OPŽP s cieľom zvýšenia transparentnosti čerpania finančných prostriedkov z OP ŽP pripravil pre návštevníkov portálu tiež „**Mapu vzorových úspešne realizovaných projektov podporených v rámci PO 2007 – 2013 z Operačného programu Životné prostredie**“. Mapa v interaktívnej forme informuje o vzorových úspešne realizovaných projektoch podporených z prostriedkov OP ŽP v programovom období 2007 – 2013, ktoré boli vybrané

na prezentáciu riadiacim orgánom. Interaktivnosť spočíva v ich zobrazení podľa miesta realizácie projektu a farebnom rozdelení podľa jednotlivých prioritných osí programu s cieľom bližšieho priblíženia dosahu pomoci fondov Európskej únie na konkrétnych prijímateľov v regiónoch Slovenska.

Tabuľka 190. Prehľad vyhlásených výziev v roku 2011

Prioritná os	Počet výziev	Alokácia finančných prostriedkov na výzvu (NFP) (€)
1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	0	0
2. Ochrana pred povodňami	1	38 300 000
3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	0	0
4. Odpadové hospodárstvo	5	136 000 000
5. Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	0	0
6. Technická pomoc	1	23 000 000
7. Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému	0	0
Spolu	7	197 300 000

Zdroj: ITMS

Tabuľka 191. Prehľad schválených projektov od začiatku programového obdobia k 31. 12. 2011

Prioritná os	Počet schválených projektov	Suma schválených NFP NFP (ŠF/KF a ŠR) (€)	% z alokácie na prioritnú os
1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	151	778 074 374	72,23
2. Ochrana pred povodňami	67	100 692 393	71,32
3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	108	169 031 199	79,82
4. Odpadové hospodárstvo	222	355 716 967	62,34
5. Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	40	55 962 888	93,72
6. Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému	0	0	0

Zdroj: ITMS

Veľké projekty (nad 50 miliónov eur)

Veľké projekty predstavujú taktiež významný článok pri naplňovaní záväzkov SR vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ, t. j. stanovených prechodných období na implementáciu smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd.

V priebehu roka 2011 bol indikatívny zoznam veľkých projektov aktualizovaný jedenkrát. Jeho aktualizácia nadväzovala na stiahnutie projektu „1.KF – Vodovody a kanalizácie v regióne Spiša a Tatier“ žiadateľom Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. Aktualizovaný indikatívny zoznam, ktorý obsahoval 9 veľkých projektov pripravovaných v rámci prioritnej osi 1, bol schválený členmi Monitorovacieho výboru pre OP ŽP dňa 28. 06. 2011 na jeho 8. zasadnutí.

Riadiaci orgán predložil Európskej komisii informácie o veľkom projekte prostredníctvom Žiadosti o potvrdenie pomoci. Európska komisia následne prijme rozhodnutie o schválení alebo zamietnutí veľkého projektu.

Tabuľka 192. Aktualizovaný zoznam veľkých projektov s uvedením ich stavu k 31. 12. 2011

PO	Názov projektu	Žiadateľ	Predpokladané celkové náklady (€)	Aktuálny stav
1	SKK Ružomberok a ČOV Liptovská Teplá, Liptovské Sliache	VSR, a. s.	22 488 597	Predloženie EK: 4.5.2010 1. prerušenie: 7.09.2010 odpoveď RO: 30.11.2010 2. prerušenie: 22.3.2011 odpoveď RO: 12.7.2011
1	Zásobovanie vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v okrese Ilava	PoVS, a. s.	55 462 035	Predloženie EK: 3.9.2010 1. prerušenie: 23.11.2010 odpoveď RO: 29.3.2011 2. prerušenie: 27.7.2011 odpoveď RO: 26.10.2011

1	Intenzifikácia ČOV, odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou v Trenčianskom regióne	TVaK, a. s.	70 360 980	Predloženie EK: 21.9.2010 1. prerušenie: 2.2.2011 odpoveď RO: 17.5.2011 2. prerušenie: 13.9.2011 odpoveď RO: 5.12.2011
1	Podunajsko - odkanalizovanie podunajskej časti bratislavského regiónu	BVS, a. s.	42 372 186	Predloženie EK: 13.10.2011
1	Zásobovanie vodou a kanalizácia oravského regiónu, 2. etapa	OVS, a. s.	73 902 511	Predloženie EK: 20.4.2011 1. prerušenie: 3.10.2011 odpoveď RO: 27.2.2012
1	Prievidza - sústava na odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd	StVS, a. s.	80 049 209	Predloženie EK: 29.4.2011 1. prerušenie: 19.10.2011 odpoveď RO: 16.1.2012
1	ČOV sever - Rekonštrukcia a intenzifikácia ČOV Bánovce, Partizánske, Topoľčany	ZsVS, a. s.	86 146 770	Predloženie EK: 10.5.2011 1. prerušenie: 3.1.2011 odpoveď RO: 21.12.2011
Spolu			430 782 388	
1	Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie obcí v mikroregióne Bodva	WVS, a. s.	65 321 795	Schválený návrh žiadosti o potvrdenie pomoci
1	Zásobovanie vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd okresu Bytča	SeVaK, a. s.	55 298 800	Žiadateľ predložil ŽoNFP, ktorá nespĺňa kritériá formálnej správnosti
Spolu			120 620 595	

Zdroj: MŽP SR

Záujemcovia o podanie žiadostí o NFP v rámci Operačného programu Životné prostredie nájdu podrobné informácie o operačnom programe ako aj všetky potrebné informácie k jednotlivým výzvam na stránke www.opzp.sk alebo na www.repis.sk, ako aj priamo v desiatich kanceláriách **Regionálnych environmentálnych poradenských a informačných stredísk (REPIS)** SAŽP po celom Slovensku.

• Program nadnárodnej spolupráce Stredná Európa

Program nadnárodnej spolupráce Stredná Európa 2007 – 2013 je programom cieľa 3 Európska územná spolupráca a zahŕňa 8 krajín Európskej únie: Rakúsko, Českú republiku, časť Nemecka, Maďarsko, časť Talianska, Poľsko, Slovenskú republiku, Slovinsko. Na projektoch môžu participovať aj partneri zo západnej časti Ukrajiny. V rámci SR je pre tento program oprávnené celé územie SR. Celková finančná alokácia pre SR z tohto programu na obdobie 2007 – 2013 predstavuje 9,8 mil. eur. Náklady slovenských projektových partnerov môžu byť podporené z prostriedkov ERDF do výšky 85%. Partneri musia zostávajúcu časť výdavkov spolufinancovať z vlastných zdrojov.

Ciele OP SE sú dosahované prostredníctvom nasledovných Prioritných osí, ktoré sú podrobnejšie rozpracované na úrovni oblasti intervencií.

Priorita 1: Uľahčenie inovácií v strednej Európe

Priorita 2: Zlepšenie dostupnosti strednej Európy ako aj v rámci nej

Priorita 3: Zodpovedné využívanie životného prostredia

Priorita 4: Zvýšenie konkurencieschopnosti a atraktívnosti miest a regiónov

Priorita 5: Technická pomoc na podporu implementácie a budovania kapacít

Relevantné informácie a výzvy sú zverejňované na stránke programu www.central2013.eu, na národnej úrovni aj na stránke minzp.sk.

V rámci programu boli ku koncu roka 2011 vyhlásené **4 štandardné výzvy** na predkladanie projektov a jedna strategická výzva. V **prvej výzve** na predkladanie projektov bolo schválených 29 projektových žiadostí v celkovej výške 66, 8 mil. eur z ERDF. Z uvedenej počtu schválených projektových žiadostí je v 15 projektových žiadostiach zapojených 23 projektových partnerov zo SR vrátane 1 vedúceho partnera projektu, s celkovou výškou schválených finančných prostriedkov 4 166 246 eur z ERDF.

V rámci **druhej výzvy** bolo celkovo schválených 37 projektov, pričom v 18 z nich participuje 26 partnerov zo SR s celkovou výškou schválených prostriedkov vo výške 5 046 699 eur zo zdrojov ERDF. V **tretej výzve** bolo schválených 28 projektov, pričom 22 subjektov zo SR sa podieľa celkovo na riešení 14 projektov s rozpočtom 3 517 791 eur zo zdrojov ERDF.

V máji 2011 boli taktiež schválené projekty v rámci tzv. **Špecifickej výzvy** zameranej na strategické projekty. Celkovo bolo schválených 7 strategických projektov, pričom v 6 z nich participuje 10 partnerov zo SR s rozpočtom 1 768 947 eur zo zdrojov ERDF.

V rámci **Priority 3: Zodpovedné využívanie životného prostredia** bolo v prvej výzve schválených 6 projektov s účasťou 6 partnerov zo SR s príspevkom ERDF vo výške 1 274 086 eur. V druhej výzve to bolo 5 projektov s účasťou 8 partnerov zo SR s príspevkom ERDF vo výške 2 753 378 eur. V tretej štandardnej výzve boli schválené 2 projekty s účasťou 2 partnerov zo SR s príspevkom vo výške 414 606 eur z ERDF. Čo sa týka strategických projektov, v rámci priority 3 boli schválené 2 projekty s účasťou 3 partnerov zo SR s rozpočtom 685 914 eur zo zdrojov ERDF.

V júni 2011 bola vyhlásená aj **posledná – 4. výzva** na predkladanie projektov v rámci programu Stredná Európa. Z predložených 101 žiadostí v celkovom objeme 22,5 miliónov eur sa zo SR do štvrtej výzvy zapojilo celkovo 46 projektových partnerov, z toho 3 subjekty ako vedúci partneri. Posudzovanie a schvaľovanie projektov 4. výzvy nebolo ku koncu roka 2011 ukončené.

Uzatvorením 4. výzvy na predkladanie projektových návrhov programu Stredná Európa v októbri 2011 bola ukončená možnosť predkladať žiadosti o nenávratný finančný príspevok z ERDF v rámci programovaného obdobia 2007 – 2013.

• Program nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa

Program nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa 2007 – 2013 je programom cieľa 3 Európskej územnej spolupráce, ktorý zahŕňa celkovo 16 krajín. V rámci SR je pre tento program oprávnené celé územie republiky. Finančná alokácia pre SR v rámci tohto programu na obdobie 2007 – 2013 predstavuje cca 9,9 milióna eur. Miera spolufinancovania z ERDF pre projektových partnerov zo SR je 85 % celkových oprávnených výdavkov na nimi uskutočňované aktivity v rámci projektu.

V rámci OP JvE sú definované nasledovné Prioritné osi, ktoré sú ďalej podrobnejšie rozpracované na úroveň oblastí intervencie:

Priorita 1: Uľahčovanie inovácií a podnikania

Priorita 2: Ochrana a zlepšovanie životného prostredia

Priorita 3: Zlepšovanie dostupnosti

Priorita 4: Rozvoj nadnárodných synergii pre oblasti udržateľného rastu

Priorita 5: Technická pomoc na podporu implementácie a budovania kapacít

Relevantné informácie a výzvy sú zverejňované na stránke programu www.southeast-europe.net, na národnej úrovni aj na stránke minzp.sk.

V rámci programu boli ku koncu roka 2011 vyhlásené **4 výzvy** na predkladanie projektov. V **prvej výzve** bolo schválených 40 projektov s príspevkom viac ako 76 mil. eur z ERDF. V 13 projektoch je zastúpených spolu 21 slovenských projektových partnerov (vrátane 2 vedúcich partnerov). Príspevok zo zdroja ERDF pre slovenských partnerov je 4 845 779 eur. V **druhej výzve** bolo schválených 26 projektov s príspevkom ERDF viac ako 44 mil. eur. Z celkového počtu schválených projektov je v 8 projektoch zastúpených 14 slovenských projektových partnerov (vrátane 1 asociovaného partnera a 4 pozorovateľov). Príspevok zo zdroja ERDF pre slovenských partnerov predstavuje 1 375 739 eur.

V roku 2011 prebehli aj **tretia a štvrtá výzva** na predkladanie projektov. V **tretej výzve**, bolo v druhom kole vybraných 8 projektov, v 6 z nich boli zapojení 17 partneri zo SR. Do **štvrtej výzvy** sa zapojilo 92 partnerov zo SR, v 63 projektoch. Vyhodnotenie výziev nebolo ku koncu roka 2011 ukončené. Uzatvorením štvrtej výzvy na predkladanie projektových návrhov OP JvE bola ukončená možnosť predkladať žiadosti o nenávratný finančný príspevok z ERDF v rámci programovaného obdobia 2007 – 2013.

Čo sa týka environmentálne zameranej **Priority 2 Ochrana a zlepšovanie životného prostredia** boli v prvej výzve schválené 4 projekty s účasťou 5 partnerov zo SR s príspevkom ERDF vo výške 1 571 695 eur. V druhej výzve to boli 2 projekty so zapojením 4 slovenských partnerov, s príspevkom ERDF vo výške 401 625 eur.

• Program LIFE+

Program LIFE+ má v programovom období 2007 – 2013 tri hlavné komponenty, v ktorých je možné požiadať o prostriedky sú to: Príroda a biodiverzita, Environmentálna politika a riadenie, Informácie a komunikácia.

V rámci výzvy na predkladanie projektov z roku 2007 bolo za SR podaných 8 projektov a v ďalších 2 projektoch boli slovenské organizácie partnermi. Z daných projektov bol schválený 1 slovenský projekt, ako aj 2 projekty so slovenskými partnermi, s celkovým objemom grantu z LIFE+ 2 554 812,50 eur.

V roku 2008 bolo za SR podaných 5 projektov, z toho boli schválené 3 projekty s celkovým objemom grantu z LIFE+ 3 629 000 eur.

V roku 2009 bolo za SR podaných 8 projektov a v ďalších 3 projektoch boli slovenské organizácie partnermi. Z daných projektov boli schválené 2 slovenské projekty, ako aj 3 projekty so slovenskými partnermi, s celkovým objemom grantu z LIFE+ 3 932 000 eur.

V roku 2010 bolo za SR podaných 8 projektov a v ďalších 2 projektoch boli slovenské organizácie partnermi. Z daných projektov boli schválené 4 slovenské projekty s celkovým objemom grantu z LIFE+ 4 432 261 eur.

Tabuľka 193. Prehľad alokácie finančných prostriedkov z programu LIFE+ pre SR a skutočne odsúhlaseného objemu finančných prostriedkov na schválené projekty

Rok	Alokácia finančných prostriedkov (tis. eur)	Odsúhlasené finančné prostriedky na schválené projekty (eur)
2007	2 857	2 554,812
2008	3 171	3 629
2009	3 830	3 932
2010	3 669	4 432, 261
2011	6 105	údaj bude k dispozícii v roku 2012

Zdroj: MŽP SR

V roku 2011 bolo za SR podaných 20 projektov a v ďalšom 1 projekte boli slovenské organizácie partnermi. Hodnotenie a schvaľovanie podaných projektov bude známe koncom júla 2012.

Relevantné informácie sú zverejňované na stránke www.ec.europa.eu/environment/life.

• **Globálna environmentálna podpora**

V období od 1. 7. 2006 do 30. 6. 2010 prebiehalo pre **program GEF** štvrté programovacie obdobie (GEF 4), v ktorom sa prioritné oblasti zúžili na **klimatické zmeny a biodiverzitu**. V oblasti Biodiverzita bola SR zaradená do skupiny 93 krajín s priemernou alokáciou na krajinu do výšky maximálne 3,5 mil. USD do roku 2010. V oblasti Klimatické zmeny bola SR pridelená individuálna alokácia v celkovom objeme 5,7 mil. USD do roku 2010, avšak schválené projekty sa budú realizovať až do roku 2014. V novom piatom programovacom období (GEF 5) SR nie je zaradená medzi prijímateľské krajiny.

Slovensko sa v iniciatíve GEF zúčastňovalo od roku 1994. Celkovo bolo schválených **14 národných projektov s dotáciou 24,471 mil. USD**. Počas roka 2011 boli v realizácii 3 projekty.

Relevantné informácie sú zverejňované na stránke www.thegef.org/gef/.

• **Finančný mechanizmus EHP/Nórsky finančný mechanizmus**

V rámci **programového obdobia rokov 2009 až 2014** bolo pre SR vyčlenených viac ako **80 miliónov eur**. Prioritných oblastí ostáva tak ako v predchádzajúcom programovom období aj naďalej deväť, pričom najviac finančných prostriedkov (14,6 milióna eur) je určených na podporu zelených inovácií v priemysle a podnikaní. Mimoriadne aktuálnej problematike záplav a protipovodňovým opatreniam sa bude venovať program **Prispôbenie sa zmene klímy** v spolupráci Úradu vlády SR s dvomi nóorskymi inštitúciami - Riaditeľstvom pre vodné zdroje a energetiku a Riaditeľstvom na ochranu obyvateľstva a krízové plánovanie.

Memorandá o porozumení pre implementáciu FM EHP/NFM boli pôvodne podpísané už v októbri 2010 pri príležitosti návštevy nórskeho kráľovského páru na Slovensku. Avšak po niekoľko mesačných negotiaciach medzi zástupcami donorských štátov a zástupcami SR došlo k zmenám niektorých programových priorit a zároveň bolo spresnené samotné nastavenie fungovania pomoci z finančných mechanizmov pre roky 2009 - 2014 v podobe stanovenia programových operátorov jednotlivých programov.

Relevantné informácie sú zverejnené na stránke <http://www.eeagrants.sk/>.

• **Švajčiarsky finančný mechanizmus**

Zástupcovia SR a Švajčiarskej konfederácie podpísali dňa 20. decembra 2007 Rámcovú dohodu medzi vládou SR a Švajčiarskou federálnou radou o implementáciu **Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce**. Tá vymedzila aj oblasti, v rámci ktorých je možné pripravovať projekty. Pre SR je v rámci uvedeného finančného mechanizmu alokovaný objem finančných prostriedkov v sume 66 866 tis. švajčiarskych frankov (CHF), teda asi 41 mil. eur do **prioritnej oblasti 2. Životné prostredie a infraštruktúra**, do ktorej spadajú nasledujúce oblasti zamerania:

- 2.1 Obnova a modernizácia základnej infraštruktúry a skvalitnenie životného prostredia;
- 2.2 Ochrana prírody.

Predmetom podpory sú projekty trvalo udržateľného vodného hospodárstva a hospodárstva odpadových vôd, zamerané predovšetkým na čistenie komunálnych odpadových vôd, a to v nasledujúcich oblastiach:

- a) aglomerácie, ktoré vo svojom rozvoji presiahli veľkostnú kategóriu nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov, a ktoré nie sú uvedené v zozname aglomerácií v Národnom programe SR pre vykonanie smernice rady 91/271/EHS v znení smernice Komisie 98/15/ES a nariadenia EP a Rady 1882/2003/ES, Prílohy 2, ktorá v súlade s Prístupovou zmlouvou definuje záväzky Slovenskej republiky voči Európskej únii;
- b) aglomerácie veľkostnej kategórie pod 2 000 ekvivalentných obyvateľov, ktorých intravilán alebo zastavané územie zasahuje do I. alebo II. stupňa ochranného pásma využívaného vodárenského zdroja.

V rámci uvedenej oblasti (2.1) sa realizujú projekty zamerané na trvalo udržateľné hospodárstvo odpadových vôd. Viac ako 40 obcí prejavilo záujem o dobudovanie, resp. vybudovanie kanalizácie a ČOV, pričom do II. kola postúpilo 7 obcí, avšak na základe výsledkov hodnotiaceho procesu bolo v II. kole hodnotenia predložených Švajčiarskej konfederácii za účelom ich konečného schválenia nasledovných 5 projektov:

Tabuľka 194. Prehľad projektov predložených na konečné schválenie

Názov projektu	Žiadateľ	Výška žiadaného NFP (€)
Splašková kanalizácia Dlhé n. Cirochou II. Etapa	obec Dlhé nad Cirochou	2 656 119,32
Tušice -Tušická Nová Ves - Horovce kanalizácia a ČOV - II. etapa	obec Tušice	2 958 224,53
Kanalizácia Gemerská Poloma I. a II. stavba	obec Gemerská Poloma	5 327 726,42
Kanalizácia a ČOV Veľké Ripňany II. etapa	obec Veľké Ripňany	3 997 216,06
ČOV a kanalizácia Dvorníky	obec Dvorníky	5 027 019,92

Zdroj: MŽP SR

Dva projekty boli zaradené do zásobníka projektov pri zohľadnení celkovej alokovanej sumy pre túto oblasť zamerania (Obec Častá a Obec Remetské Hámre).

V rámci oblasti 2.2 Ochrana prírody - bola dňa 3. 10. 2011 podpísaná zmluva o realizácii projektu **Rozvoj ochrany prírody a chránených území v slovenských Karpatoch** so žiadateľom ŠOP SR. Jeho účelom je prispieť k zlepšeniu ochrany a zabezpečeniu udržateľnosti chránených území a vybraných biotopov a k regenerácii životného prostredia a krajiny najmä v geografickej oblasti zamerania, s osobitným zreteľom na sústavu NATURA 2000 a Karpatský dohovor.

Národné lesnícke centrum Zvolen bude vykonávať **monitoring a výskum** lesných ekosystémov so zameraním na zachovanie integrity, trvalosti produkcie a multifunkčného charakteru lesných ekosystémov v podmienkach prebiehajúcich klimatických zmien a pôsobenia ďalších škodlivých činiteľov na prostredie. Celková podpora pre dané projekty predstavuje sumu 3,91 mil. eur.

Relevantné informácie sú zverejnené na stránke <http://www.swiss-contribution.sk/>.